Гомельскі універсітэт

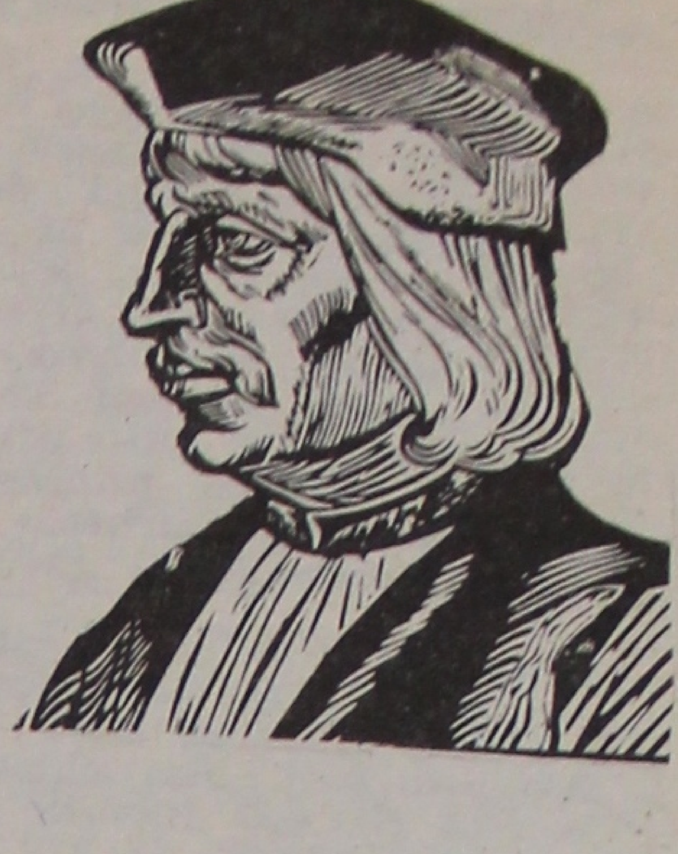

ГАЗЕТА ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ ФРАНЦЫСКА СКАРЫНЫ

№ 34 (821) | Чацвер, 19 снежня 1991 г. | Газета заснавана ў верасні 1969 года | Выходзіць раз у тыдзень | Цана 3 кап.

12 снежня г. г. у зале пасяджэнняў Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь адбылася нарада рэктараў беларускіх ВНУ, якая была склікана па іх жа ініцыятыве. Нараду па пытаннях рэалізацыі нядаўна прынятага Вярхоўным Саветам Закона «Аб адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь» вёў намеснік Старшыні СМ РБ М. І. Дзямчук.

У прынцыпова важнай дыскусіі прыняў удзел і рэктар нашага універсітэта Л. А. Шамяткоў, выступленне якога прапануем увазе чытачоў.

НОВАМУ ЗАКОНУ — ЖЫЦЦЯДЗЕЙСНУЮ АСНОВУ

Прыняцце Закона «Аб адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь» з'явілася вялікай падзеяй апошняга часу. Закон вельмі добры, прагрэсіўны, можа сапраўды стаць асновай для адраджэння нацыянальнай сістэмы адукацыі. Разам з тым выкананне Закона будзе пад пагрозай, калі з самага пачатку не вырашыць пытанне аб прынцыпах. Я маю на ўвазе прынцыпы ўзаемадзеяння ўрада з Міністэрствам адукацыі, а таксама прынцыпы ўзаемадзеяння Міністэрства адукацыі з навучальнымі ўстановамі. Я хацеў бы выказаць некаторыя канкрэтныя прапановы.

Перш за ўсё скажу аб фінансаванні адукацыі. Патрабаванні педагагічнай грамадскасці звычайна датычаць павышэння зарплаты, павелічэння стыпендый. Канешне, гэта зараз вельмі важна і неабходна, і я поўнасцю падтрымліваю рэзалюцыю рэспубліканскай нарады прафсаюзнага актыву і прадстаўнікоў забастовачнага руху ў арганізацыях адукацыі, якая апублікавана ў «Настаўніцкай газеце» 7 снежня. Аднак зусім незразумела, чаму, як вынікае з гэтай публікацыі, Дзяржкамітэт па працы і сацыяльнай абароне насельніцтва плануе размясціць педагогаў у другой групе галін па аплаце працы (з 7 па 12 месца пры схеме з 22 разрадаў па зарплаце). У развітых краінах сярэдняя зарплата ў адукацыі хоць крыху, але ўсё ж вышэй сярэдняй зарплаты ў прамысловасці. І ў нашым Законе ёсць артыкул, які вызначае суадносіны паміж зарплатай педагагічных работнікаў і ў прамысловасці. Значыць, дзейнічаючы ў рамках прынятага Закона аб адукацыі, урад павінен устанавіць гэтыя суадносіны і прадаставіць права Міністэрству адукацыі самому ўстанаўліваць зарплату педагогам. Выконваючы Закон, урад павінен штогод пераглядаць гэтыя суадносіны ў бок павелічэння. Пры гэтым павінна быць улічана асабліва становішча ВНУ Гомельскай і Магілёўскай абласцей, якія пацярпелі ад чарнобыльскай аварыі.

Размова ідзе, калі хочаце, аб надзяленні Міністэрства адукацыі надзвычайнымі паўнамоцтвамі. Але і час надзвычайны. На нашу бяду, дробны бізнес (а буйнага ў нас няма, толькі буйная спекуляцыя) дзейнічае бескантрольна і не толькі пераманьвае кваліфікаваныя кадры, але і проста разлагае ВНУ. У ВНУ ствараюцца малыя прадпрыемствы, якія, як ракавая пухліна, грызуць вышэйшую школу знутры. Зразумейце, я не супраць бізнесу, але тое, што цяпер адбываецца, — гэта ад галечы, якая забівае ўсё жывое. Вось прыклад. Прыходзіць да мяне загадчык кафедры і кажа: мы хочам стварыць малое прадпрыемства. Яно будзе мець 7 заснавальнікаў: універсітэт і 6 членаў кафедры. Даходы дзеляцца на 7. Кожны член кафедры і універсітэт будуць атрымліваць 1/7 даходу. У той жа час гэта малое прадпрыемства будзе працаваць на плошчах і абсталяванні універсітэта, выкарыстоўваць распрацоўкі, атрыманыя ва універсітэце. Гэта грабёж сярод белага дня. Калі гэта не спыніць, ВНУ будуць разрабаваны і разбэшчаны неўтаймаваным імкненнем рабіць грошы.

Хто павінен гэта спыніць? Канешне, урад. Неабходна, каб і ўрад, і грамадства ў цэлым разумелі, што бескантрольнае развіццё прадпрымальніцтва прыводзіць да бескантрольнай спекуляцыі і адсутнасці тавараў. С. С. Шушкевіч у інтэрв'ю «Народнай газеце» фактычна гэта прызнаў. Гэта «дзікі» капіталізм, з якім на Захадзе даўно пакончана. Паглядзіце, напрыклад, на Амерыку: там дзейнічаюць законы, якія абмяжоўваюць прадпрымальніцкую дзейнасць нават прэзідэнта. Калі мы ўжо ўзяліся будаваць капіталізм, то давайце будаваць цывілізаваны капіталізм, той, які абмяжоўвае спекуляцыю і заахвочвае вытворцаў. А вышэйшая школа належыць да вытворцаў самага высокага класа, таму што яна вытварае самае каштоўнае — веды. Заахвочваць і дастойна фінансаваць вышэйшую школу — гэта павінна быць клопатам і ўрада, і самага апошняга бізнесмена, а калі гэтыя бізнесмены не хочуць — то іх трэба прымусіць гэта рабіць.

Нельга чакаць 1 студзеня 1994 года, а ўжо з 1992 неабходна пачаць павелічэнне дзяржаўнага фінансавання адукацыі з тым, каб паступова да 94 года дасягнуць 10% ад нацыянальнага даходу, як гэта прадугледжана Законам.

І апошняе — аб правах ВНУ. Вышэйшыя навучальныя ўстановы цяпер поўнасцю бяспраўныя, таму што акрамя Закона аб адукацыі ніякіх нарматыўных дакументаў няма. Фактычна ствараецца новае міністэрства — Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь. І вельмі важна ўсвядоміць, што сляпое капіраванне бюракратычных структур Дзяржкамітэта прывядзе ў тупік. Прынцып тут павінен быць такі: ураду неабходна надаць Міністэрству максімальна больш правоў, а Міністэрства павінна забяспечыць значна большыя правы навучальным установам у іх вучэбна-гаспадарчай дзейнасці. Гэта датычыць таксама і прысваення вучоных ступеняў і званняў.

Пазаўчора на сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь было прынята рашэнне аб перадачы маёмасці КПБ народу і, у прыватнасці, маёмасці былога ЦК КПБ — адукацыі, культуры і ахове задроўя. У сувязі з гэтым паўстае пытанне аб перадачы выдавецтва ЦК КПБ у падпарадкаванне Міністэрству адукацыі.

Як вядома, створанае некалькі гадоў назад выдавецтва «Універсітэцкае» не мае неабходнай паліграфічнай базы і вымушана дзеля існавання выпускаць штогод 3—4 папулярныя кнігі. Пры гэтым страчваецца каля 98% паперы. А за падручнікі, манаграфіі вучоных універсітэтаў неабходна плаціць самім, самім жа здабываць паперу. У той жа час выдавецтва «Навука і тэхніка», напрамую падпарадкоўваючыся Акадэміі навук, мае добрую базу і магчымасць выдаваць неабходную літаратуру.

Таму я ўношу прапанову: аб'яднаць выдавецтвы «Вышэйшая школа», «Народная асвета» і «Універсітэцкае» ў адно, падпарадкаваць яго непасрэдна Міністэрству адукацыі і перадаць яму паліграфічную базу былога ЦК КПБ. Пры гэтай умове Міністэрства адукацыі зможа каардынаваць і арганізаваць выпуск падручнікаў, дапаможнікаў на беларускай мове, двухмоўных слоўнікаў, неабходных для выканання Законаў «Аб мовах у Беларускай ССР» і «Аб адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь». Гасцініцу «Кастрычніцкая» ў Мінску таксама трэба перадаць Міністэрству адукацыі. Тое ж самае трэба зрабіць і ў абласных цэнтрах.

НА АЗДАРАЎЛЕННЕ

У красавіку бягучага года на вучоным савеце універсітэта было прынята рашэнне аб выплаце грашовай кампенсацыі выкладчыкам і супрацоўнікам ГДУ, якія не атрымаюць прафсаюзныя пуцёўкі для аздараўлення.

Гэта рашэнне выканана. На мінулым тыдні бухгалтэрыяй праводзілася выплата адначасовай матэрыяльнай дапамогі з фонду эканоміі заработнай платы за 1990 год, каштарысў расходаў на 1991 г., а таксама фондаў матэрыяльнага заахвочвання НДС і ПНДЛ. Выкладчыкі і супрацоўнікі (у тым ліку штатныя работнікі НДС), якія не забяспечваліся пуцёўкамі на аздараўленне, атрымалі грашовую дапамогу ў памеры 290 рублёў кожны. Тым жа, хто ў час адпачынку папраўляў і ўмацоўваў сваё здароўе ў санаторыях, дамах адпачынку, на турбазах па пуцёўках за кошт прафсаюзных сродкаў і з'эканомленых сродкаў па іншых артыкулах расходаў за 1990 год, выплачана адначасовая матэрыяльная дапамога ў памеры 130 руб. кожнаму.

АБМЯРКУЕ САВЕТ УНІВЕРСІТЭТА

Сёння ў 15 гадзін у аўдыторыі 2—26 вучэбнага корпуса № 5 пачнецца пасяджэнне Савета універсітэта. Першым па парадку дня будуць абмеркаваны вынікі работы універсітэта ў папярэднім навучальным годзе і задачы на 1991—92 навучальны год. З дакладамі выступяць рэктар, прарэктары, галоўны бухгалтар.

Затым на Савеце адбудзецца абмеркаванне Закона «Аб адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь».

Савет зацвердзіць змяненні ў Статуце Гомельскага дзяржаўнага універсітэта імя Ф. Скарыны.

У ВНУ краіны

Вышэйшы орган — Асамблея

Згодна праекта Статута Адэскага універсітэта, вышэйшы орган ВНУ будзе называцца Асамблеяй АДУ, у якую ўваходзіць вучоны савет (не больш 50% членаў Асамблеі). Асамблея выбіраецца на пяць гадоў па квотнаму прынцыпу: навукова-педагагічных работнікаў — 70 працэнтаў, студэнтаў — 15 працэнтаў, аспірантаў — 5 працэнтаў, астатніх катэгорый — 10 працэнтаў, і збіраецца не радзей двух разоў у год (або па ініцыятыве рэктара, вучонага савета або 20 працэнтаў членаў Асамблеі).

У ПРАФКОМЕ

Адбылося чарговае пасяджэнне прафсаюзнага камітэта універсітэта. Адным з яго пытанняў была падрыхтоўка да Новага года — камплектаванне святочных падарункаў для дзяцей выкладчыкаў і супрацоўнікаў, арганізацыя і правядзенне навагодняга ранішніка. На прафкоме выступіла таксама дацэнт кафедры этыкі, эстэтыкі і гісторыі культуры Т. П. Гараніна. Выкладчыкі гэтай кафедры ў межах курса па этыцы вядуць са студэнтамі — будучымі педагогамі вялікую работу па аказанню дабрачыннай дапамогі дзецям-інвалідам, сіратам, тым, хто знаходзіцца на лячэнні ў гематалагічным аддзяленні абласной бальніцы і інш. Яны збіраюць і перадаюць для іх цацкі, кніжкі, іншыя падарункі. Цяпер, перад святам Новага года, гэтая акцыя міласэрнасці актывізуецца. Т. П. Гараніна звярнулася да членаў прафкома з просьбай: паведаміць на факультэтах, у структурных падраздзяленнях аб праводзімай у гэтым напрамку рабоце і аказаць па меры сіл садзеянне ў зборы для дзяцей, абдзеленых лёсам, цацак, кніжак і г. д., каб прынесці малышам радасць. У сваю чаргу прафком прыняў рашэнне выдзеліць для гэтых дабрачынных мэт 200 рублёў грашовай дапамогі.

Абмяркоўвалася пытанне і аб пераразмеркаванні гуманітарнай дапамогі, якая паступіла ва універсітэт у мінулым месяцы ад Еўрапейскага супольніцтва. Члены прафкома былі ў сваім рашэнні аднадушныя: да раней атрыманых 12 слоікаў мясных кансерваў дадаткова выдзеліць іх шматдзетным сем'ям, маці-адзіночкам, студэнтам-сіратам, а таксама для навагодніх падарункаў дзецям.

Разгледжана арганізацыйнае пытанне. У сувязі з тым, што У. А. Пенязь выйшаў з саставу прафкома па стану здароўя, першым намеснікам старшыні прафсаюзнага камітэта Г. І. Варатніцкага выбрана Г. М. Гадлеўская.

ДА ГІСТОРЫІ БЕЛАРУСКАЙ СІМВОЛІКІ

Нягледзячы на тое, што два месяцы таму назад Вярхоўным Саветам нашай незалежнай рэспублікі былі прыняты пастановы па новай сімволіцы, для многіх жыхароў Беларусі, студэнтаў нашага універсітэта гэтае пытанне застаецца малавядомым. Мэта гэтых нататкаў — коратка распавесці гісторыю герба «Пагоня» і бела-чырвона-белага сцяга.

„ПАГОНЯ» ўяўляе сабой выяву срэбнага вершніка на белым кані на чырвоным полі. Яна існавала як герб Вялікага Княства Літоўскага (ВКЛ) з XIV па XVIII ст. У тым, што ВКЛ было беларускай дзяржавай, сучасная гістарычная навука ўжо не сумняваецца. Асноўныя аргументы ў падтрымку гэтай канцэпцыі такія: першы — беларускія землі складалі ядро ВКЛ, знаходзіліся на больш высокім культурным і эканамічным узроўні, чым іх суседзі, а дзяржаўнай мовай ВКЛ была старабеларуская мова, што замацавана ў Статутах 1566, 1588 г. г. Другі аргумент — Беларусь у часы сярэднявечча мела назву «Літва» (у IX—XIII ст. — назва аднаго з балцкіх плямёнаў, што жыло на тэрыторыі Беларусі і ў наступным паступова асімілявалася славянскім насельніцтвам. Тэрмін «Русь» і «рускія» вызначаў хутчэй канфесійную, чым этнічную прыналежнасць і да нашага этнасу не меў ніякага дачынення. Тэрыторыя сучаснай Літоўскай Рэспублікі насіла назву Жлудзь, альбо Жамойція (пазней — Самагіція).

Карані «Пагоні» трэба шукаць у нашай першай дзяржаве — Полацкім Княстве. Герб мае агульныя генеалагічныя карані з гербам нашых усходніх суседзяў (расейцаў) —«Георгіем Пабеданосцам». Вядома, што дынастыя літоўскіх (чытай — беларускіх) князёў вядзецца ад князёў полацкіх (першы віленскі князь Давід Расціслававіч (1125 г.) быў продкам Нарымунта і Віцэня).

У 1410 г. герб быў на трыццаці (з 40) харугвах беларускіх атрадаў, якія разам з палякамі, жмудзінамі, украінцамі разбілі пад Грунвальдам нямецкіх крыжакоў. З гэтага часу «Пагоня» ўжываецца як элемент многіх гарадскіх гербаў (Слуцк, Магілёў, Віцебск, Гарадок, Лепель, Полацк, Дрыса, Рэчыца і інш.). Пасля аб'яднання ў 1569 г. ВКЛ і Польскай Кароны ў агульную канфедэратыўную польска-беларускую дзяржаву «Пагоня» выкарыстоўвалася таксама на дзяржаўным гербе Рэчы Паспалітай.

З герба «Пагоня» непасрэдна вынікае расфарбоўка беларускага сцяга: белы колер пагоні на чырвоным шчыце. Паводле еўрапейскай традыцыі, геральдычныя сімвалы адпаведна колерам пераносяцца на сцяг. Першыя сцягі з чырвонымі палосамі на белым фоне датуюцца XVI ст.

Пасля захопу нашай Бацькаўшчыны Расейскай Імперыяй герб з'яўляецца нязменным сімвалам барацьбы нашага народа за незалежнасць. Яго выкарыстоўвалі ў 1793-95 г. г. (паўстанне на чале з Тадэвушам Касцюшкам), у 1830—31 г. г., у 1863 г. (паўстанне Кастуся Каліноўскага).

Як вядома, 25 сакавіка 1918 г. была абвешчана незалежная Беларуская Народная Рэспубліка (БНР). У якасці дзяржаўнай сімволікі былі выкарыстаны бела-чырвона-белы сцяг і герб «Пагоня». На жаль, БНР доўга не праіснавала, Беларусь была акупавана бальшавіцкімі войскамі. Камуністы манапалізавалі права на ісціну, і на нашы спрадвечныя сімвалы былі ўскладзены ўсе магчымыя і немагчымыя грахі. Але нельга апаганіць святыні. Мы вяртаемся да вечнага, да саміх сябе. Нашы гістарычныя сімвалы дапамогуць нацыі згуртавацца вакол ідэі незалежнасці. А іншага шляху ў нас няма. Шматпакутная гісторыя Беларусі — таму пацвярджэнне.

Падрыхтаваў Сяржук ВІНАГРАДАЎ,
студэнт 2-га курса філалагічнага факультэта.

Дружба не ведае межаў

СТАЛА ПАМЯТНАЙ СУСТРЭЧА

У апошнюю суботу лістапада ўдзельнікі капэлы ГДУ «Дзянніца» сустракаліся з дэлегацыяй жыхароў горада Абердзіна. Сустрэча была назначана на 21 гадзіну, таму што графік шатландцаў быў жорсткім — шматлікія трэніроўкі і знаёмствы са спартсменамі горада. Мы яшчэ не паспелі распецца як след, але дэлегацыя дакладна па часу заняла месцы ў амфітэатры новага корпуса № 5. Ларыса Рыгораўна Багамаз прадставіла нас гасцям і коратка паведаміла аб праграме нашай сустрэчы.

У той вечар мы зноў выконвалі сярэдневяковыя канты на трох мовах: беларускай, рускай, украінскай. Спявалі вядомую ў народзе песню нашых бабуль і маці «Белы бэз», а затым перайшлі да нашых любімых усімі твораў — духоўнай музыкі, напісанай славутымі і забытымі нашымі продкамі. Так, нам заўсёды здавалася, што кампазітар Бутома — славуты італьянец, але гэта жыхар г. Гомеля. І мы з задавальненнем выконваем яго твор «Разбойніка разумнага...». Спадабалася і малітва на музыку А. Архангельскага «Памілуй, нас, Божа!» Упершыню перад слухачамі мы выканалі яшчэ адзін твор гэтага кампазітара.

Нашы новыя знаёмыя пазналі і малітву «Аве Марыя» на музыку Ш. Гуно і І.-С. Баха. Ды, і як не пазнаць, мы ж спяваем яе на італьянскай мове.

Пасля выступлення мы абмяняліся сувенірамі, падарылі нашым гасцям набор паштовак з відамі г. Гомеля і па чырвонаму гвалдзіку. Некаторыя з нас крыху ведаюць англійскую мову, і моладзь хутка стала размаўляць аб сваіх захапленнях. І нашым гасцям было цікава, што сярод нас ёсць 14-гадовая выканаўца і людзі старэйшага пакалення. У размове мы перайшлі да нацыянальных традыцый і песень даўніны, якія яшчэ выконваюць у Шатландыі. Нашы госці папрасілі прабачэння за якасць выканання і праспявалі аб перамозе над каралём Георгам. Добры гімн! Ваяўнічы, патрыятычны! Праўда, было прыкметна, што моладзь, у большасці сваёй, ужо слоў не ведае. Гэта і зразумела. Прыйдзе час роздуму аб вечным, і яны падхопяць традыцыі, якія жывуць у народзе. І вельмі добра, што гэту дэлегацыю суправаджаў куратар-кантралёр, як ён сябе назваў, які быў апрануты ў нацыянальнае шатландскае адзенне, пры ўсіх атрыбутах. Мне здаецца, што любоў да моладзі дазволіць яму перадаць ёй сваё разуменне жыцця.

Адным словам, усім нам было хораша! Усе ўсміхаліся, шырока і гасцінна. Куратар адпусціў сваіх рабят на дыскатэку, а яны тут жа запрасілі нашых дзяўчат. Камплімент гучаў так: «Пра нашых мужчын мы нічога не кажам, у нас таксама ёсць прыгожыя мужчыны, але вашы дзяўчаты чароўныя!».

Падобныя сустрэчы, без ідэалагічнага ціску, такія натуральныя і памятныя. Мы сталі проста багацейшымі ад такіх добрых і цікавых зносін. А яшчэ мы ўдзячны кіраўніку нашай капэлы Мікалаю Аляксандравічу Казлову, які не шкадуючы сіл, вучыць нас падтрымліваць традыцыі нашага народа.

Э. ЛІЗАРАВА,
член харавой капэлы «Дзянніца».

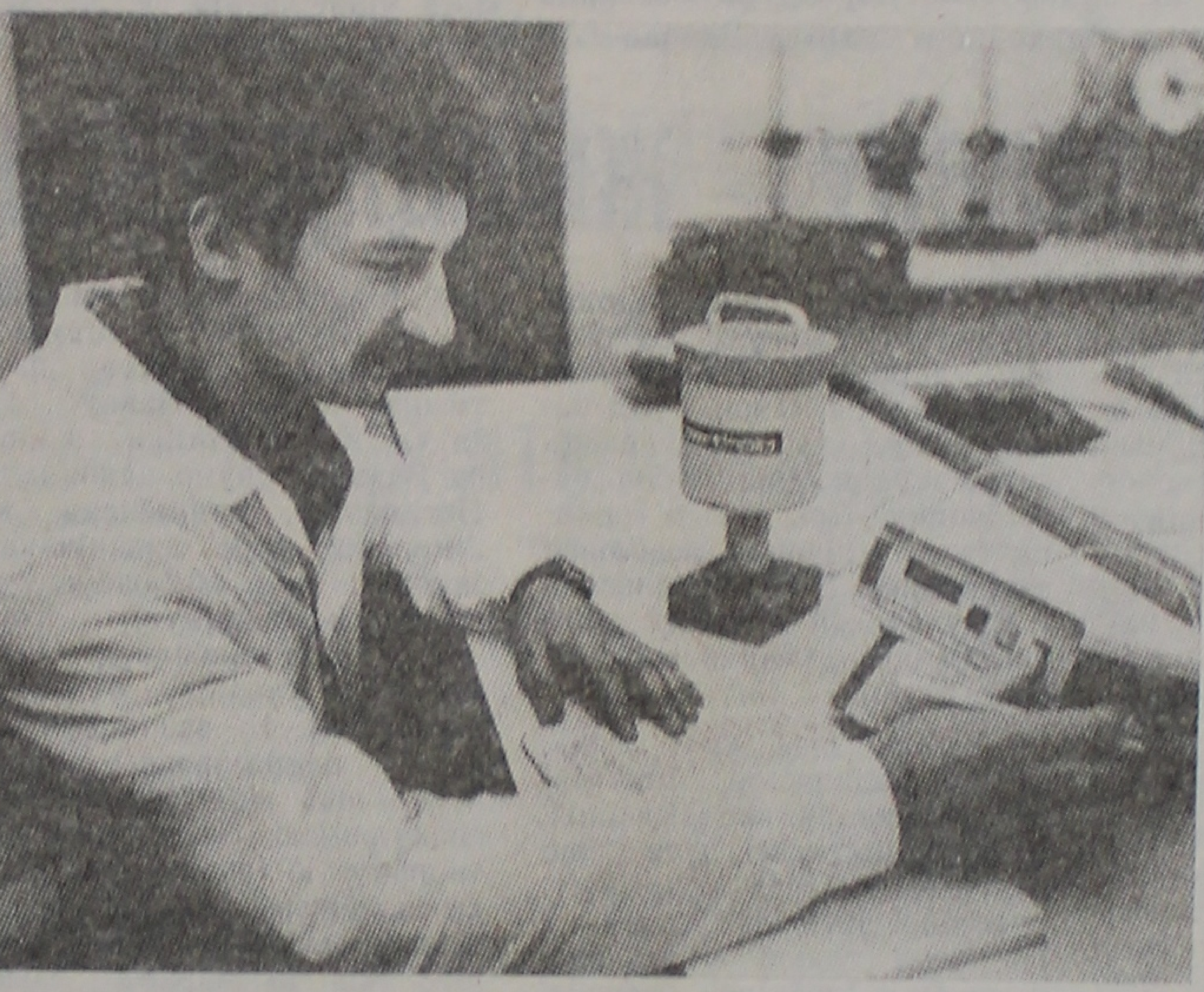

У апошні час на біялагічным факультэце нашага універсітэта з'явілася няйтала найноўшага абсталявання замежнай вытворчасці для радыяцыйных вымярэнняў. Адзін з такіх прыбораў «Бертольд» вы бачыце на здымку. Радыялагічныя даследанні на ім праводзіць студэнт 2-га курса Мікалай Ражкоў.

Фота У. Чысціка.

СІЛА — У АДЗІНСТВЕ

Сённяшняе становішча ў студэнцкіх калектывах пасля рэформы цэн, адсутнасці інстытутаў сацыяльнай абароны і сістэм дзяржаўнай маладзёжнай палітыкі не пакідае асаблівых спадзяванняў на паляпшэнне ўмоў вучобы, працы, адпачынку і быту студэнцкай моладзі. Адсутнасць гарантый з боку дзяржавы на забеспячэнне жыццёвага мінімуму, няўпэўненасць у працаўладкаванні і «неканверсаванасць» атрымліваемага дыплома прымушае студэнцтва, яго прафсаюзныя арганізацыі шукаць падтрымку ўнутры асабістага руху. Нягледзячы на распад адзінай агульнасаюзнай дзяржавы, неабходна адзінства ўсіх студэнцкіх арганізацый, незалежна ад іх нацыянальнай і сацыяльнай прыналежнасці.

З мэтай абароны прававых, працоўных, сацыяльна-эканамічных інтарэсаў студэнцтва ў мінулым годзе была створана Асацыяцыя прафсаюзных арганізацый студэнтаў вышэйшых навучальных устаноў краіны (АПАС). Задачы гэтага аб'яднання, у якое ўвайшлі каля 300 ВНУ з самых розных рэгіёнаў, — садзейнічаць рэалізацыі мерапрыемстваў дзяржаўнай маладзёжнай палітыкі, выкарыстоўваць правы заканадаўчай ініцыятывы прафсаюзаў для пастаноўкі сваіх праблем у заканадаўчых органах, аказваць навукова-даследчую, інфармацыйна-метадычную, кансультацыйную, фінансавую і іншую дапамогу прафсаюзным арганізацыям студэнтаў ВНУ, прымаць удзел ва ўмацаванні міжнародных сувязей студэнцкіх прафсаюзаў з зарубежнымі маладзёжнымі, студэнцкімі арганізацыямі і інш.

За непрацяглы час свайго існавання Асацыяцыя паспела зрабіць нямала ў справе абароны інтарэсаў студэнцкай моладзі: распрацаваны метадычныя ўказанні па асноўных напрамках работы студэнцкіх прафсаюзных арганізацый, такіх як работа па заключэнню калектыўнага дагавору ў ВНУ, фарміраванне сродкаў прафбюджэту, сацыяльнага страхавання, работа ў інтэрнатах, камерцыйная дзейнасць і г. д. За лік сродкаў АПАС у 26-ці ВНУ — членах Асацыяцыі праведзена сацыялагічнае даследаванне, накіраванае на вывучэнне сацыяльна-бытавых умоў студэнцтва. Распрацаваны рэкамендацыі для рэспубліканскіх студэнцкіх прафсаюзных арганізацый па ўліку інтарэсаў моладзі пры заключэнні пагадненняў паміж урадамі і федэрацыямі прафсаюзаў рэспублік, рэгіёнаў. Вялася дзейнасць па каардынацыі сумесных дзеянняў ВНУ—членаў АПАС па вырашэнню сацыяльных і іншых праблем студэнцтва. Так, у тры этапы была праведзена акцыя студэнцкай салідарнасці-91. Асацыяцыя вяла таксама вялікую работу па «выбіванню» сродкаў для матэрыяльнай дапамогі сваім членам. З міжнародным аддзелам Усесаюзнай канфедэрацыі прафсаюзаў краіны дасягнута дамоўленасць аб правядзенні вясной 1992 г. каля Масквы пад эгідай АПАС міжнароднага студэнцкага семінара. З прамысловымі і банкаўскімі структурамі ФРГ і Японіі, урадам Расіі прапрацоўваюцца пытанні прадстаўлення Асацыяцыі крэдыту для стварэння вытворчых магутнасцей.

6—7 снежня ў Маскве праходзіла IV канферэнцыя Асацыяцыі прафсаюзных арганізацый студэнтаў ВНУ краіны. Удзел у яе рабоце прынялі прадстаўнікі ВНУ, якія пажадалі стаць членамі гэтага аб'яднання. Сярод іх — наш універсітэт, які прадстаўляў намеснік старшыні прафкома студэнтаў Яўген Пышняк, і Віцебскі медыцынскі інстытут. Яны прыняты ў Асацыяцыю, заплацілі ўступны ўзнос у суме 100 руб.

На канферэнцыі ішла зацікаўленая размова аб студэнцкіх праблемах і шляхах іх вырашэння Асацыяцыяй. АПАС мае свой камерцыйны цэнтр, даходы ад дзейнасці якога ідуць на сацыяльныя патрэбы членаў Асацыяцыі. На канферэнцыі было прынята рашэнне выдзеліць 1 млн. руб. на аздараўленне студэнтаў, якія прымалі ўдзел у ліквідацыі вынікаў катастрофы на ЧАЭС і маюць адпаведныя пасведчанні І і ІІ катэгорыі. На аздараўленне ж усіх членаў АПАС будзе выкарыстана 2 млн. руб.

У праграме работы канферэнцыі была сустрэча яе ўдзельнікаў з міністрам абароны краіны маршалам авіяцыі Я. І. Шапашнікавым, які запэўніў, што ў час вучобы студэнты не будуць прызывацца на сапраўдную ваенную службу ў рады Узброеных Сіл.

Цеснае супрацоўніцтва ў рамках Асацыяцыі студэнцкіх арганізацый ВНУ самых розных рэгіёнаў краіны зможа прынесці канкрэтныя і станоўчыя вынікі. Во агульнымі намаганнямі лягчэй выходзіць з тупіка нявырашаных праблем вышэйшай школы.

Т. НІКАЛАЕВА.

НА ПАДТРЫМКУ ГАЗЕТЫ

Рыначныя адносіны становяцца бязлітаснымі ва ўсіх сферах нашага жыцця. Яны гатовы задушыць і сродкі масавай інфармацыі. Пры рэзкім узвінчванні цэн на паперу, паліграфічныя паслугі, дастаўку газет і часопісаў многія выданні дайшлі да банкрутства. Не радасная доля і ў нашай універсітэцкай шматтыражкі. Таму мы вырашылі шукаць спонсараў. Першы ўзнос — 4 тыс. руб. на яе выданне ўнёс выканком Цэнтральнага райсавета народных дэпутатаў г. Гомеля. Студэнцкі саюз ГДУ у адпаведнасці з заключаным дагаворам абавязаўся пералічыць на ўніверсітэцкі рахунак 5 тыс. руб. у якасці агульнай гадавой падпіскі на «Гомельскі універсітэт» для нашых студэнтаў.

Дзякуем за аказаную нам фінансавую дапамогу!

Краіны і мы

КІТАЙ: ДАЛЁКІ І БЛІЗКІ

(Працяг. Пачатак у №№ 30, 31).

«ГАЙГЭ» — ГЭТА РЭФОРМА

ТАК пераклаў Лю Лімінь два таямнічыя для нас іерогліфы. І сапраўды, гэта магічнае слова стала своеасаблівым сімвалам новага жыцця. Яно магутным павевам жыццядзейнага ветру абудзіла краіну, дало небывалы імпульс для развіцця ва ўсіх сферах.

Рэформу абвясціў XIII з'езд КПК, які адбыўся 25 кастрычніка — 1 лістапада 1977 года. З таго часу мінула больш дзесяцігоддзя, але ў краіне адбыліся небывалыя змены. Стала інтэнсіўна развівацца прамысловасць. У яе, як і ў іншыя сферы, былі ўкладзены прыкметныя інвестыцыі. Пачалі працаваць сумесныя з Германіяй, ЗША, Японіяй, Карэяй і іншымі краінамі прадпрыемствы. Ажывіўся, стаў больш разнастайным і гнуткім гандаль.

Бадай, самыя вялікія змены адбыліся ў вёсцы, у якой жыве 80% кітайскага насельніцтва. Як вядома, у 50-я гады з'явіўся лозунг «Камуны — гэта добра!» У іх сілком былі мабілізаваны сяляне. Анархія «культурнай рэвалюцыі» давяршыла развал сельскагаспадарчай вытворчасці (і не толькі яе).

Рэформай сялянам было перададзена 90% зямлі, якая была ва ўласнасці камун. Праўда, зямля і сёння з'яўляецца ўласнасцю дзяржавы, якая на аснове кантрактнай сістэмы аддаецца ў гаспадаранне сялян. Згодна кантракту 10% сабранага ўраджаю селянін перадае дзяржаве, 40% прадае ёй па даволі высокіх і стабільных цэнах, а другую палову пакідае ў сваё распараджэнне. Адным словам, кітайскі селянін стаў гаспадаром сваёй зямлі, і гэта адразу ж прынесла плён. Валавы збор зерня ўзрос на 100 мільёнаў тон. Плануецца такі прырост і на бягучую дзесяцігодку. Галоўным жа з'яўляецца тое, што сёння можна цвёрда сказаць: насельніцтва ў 1 мільярд 200 мільёнаў чалавек накормлена і апранута.

Знаёмячыся з Кітаем, мы пакутліва думалі, разважалі: чаму ў Кітаі рэформа прынесла плён, а ў нас абвешчаная перабудова — разлад і хаос як у сельскай гаспадарцы, так і ў прамысловасці, адукацыі, культуры, а галоўнае — дзяржаўнасці.

Безумоўна, адказаць на балючыя пытанні не так і проста. Тут патрэбны даследаванні, намаганні многіх вучоных. Я ж толькі дзялюся сваімі ўражаннямі.

У АДНУ з субот і нядзелю мы паехалі на экскурсію ў летнюю імператарскую рэзідэнцыю горад Чэндэ. Трохсоткіламетровая дарога прадставіла магчымасць хоць з акна аўтамабіля пабачыць кітайскую вёску. Шлях наш ляжаў у гарах. Зямлі, як звыклі мы, амаль не было. Праглядваліся адваяваныя ў гор невялікія, акуратна апрацаваныя латкі. На іх у дваццатых чыслах лістапада расла ў асноўным капуста. На дахах сялянскіх домікаў, крытых чарапіцай, аднолькава невыразных, аднастайных па архітэктуры, якія называюцца фанзамі, сушыліся кукурузныя пачаткі. Штабялямі ляжалі ствалы, лісце з-пад кукурузы. Гэта, бадай, адзіная крыніца цяпла, не лічачы быльнёгу, якога не так ужо і шмат. Безумоўна, лісцем ад кукурузы фанзу не абагрэеш, але страву зрыхтуеш. Увогуле кітайцы ва ўсім эканомныя, бо да гэтага прымусіла іх жыццё. Лямпачкі ў пакоях гасцініцы маленькай магутнасці — не больш 40 ват. Гарачую ваду ў сталіцы ўключаюць толькі вечарам у 18 гадзін.

Акрамя капусты, кукурузы, якія ўбіраліся з агародаў у гэты восеньскі час, ішоў абмалот найважнейшай харчовай культуры рацыёна любога кітайца — рысу. Работы вяліся ўручную: цэпам малацілі, лапатамі веялі, падкідваючы зерне ўверх. Прымянялася і «механізацыя»: снапы рысу клаліся на асфальтавую стужку дарогі, а праязджаючыя аўтамабілі сваімі коламі дапамагалі земляробам абмалочваць каштоўныя зярняты.

На працягу доўгага шляху мы ўважліва назіралі, як працавітыя сяляне шчыравалі на сваіх загончыках зямлі. Без мітусні, руплівa і дбайна апрацоўвалі яны зямельку - карміцельку, рыхтуючы яе да наступнага ўраджаю. Толькі тры невялікія трактары ўбачылі мы па дарозе з Пекіна ў Чэндэ, якія аралі зямлю. Асноўны інструмент кітайскага земляроба — старадаўняя матыга. Бачылі і верных памочнікаў сялян: запрэжаных у драўляную саху пару аслоў ці доўтавухіх коней і зрэдку быкоў. Успомнілася, як па дарозе ў Ельскі раён, куды мы ездзілі з кітайскімі сябрамі па запрашэнню былога першага сакратара райкома партыі Фёдара Міхайлавіча Хмяльніцкага, яны шчыра здзіўляліся, як на такіх вялікіх палях не бачна працуючых людзей. Мы ж з гонарам паказалі на магутныя «Кіраўцы», якія цяжкімі гумавымі «ботамі» мялі мяккую палескую глебу...

І зноў думалася: тэхнічна наша сельская гаспадарка ўзброена (калі лічыць нейкія там умоўныя адзінкі магутнасці, балы, зноў-такі ўмоўныя рублі эканоміі, прыбытку, даходу і г. д.) як у развітых краінах. І людзі нашы не менш працавітыя і кемлівыя, чым кітайцы... І ганарыліся мы, беларусы, палешуком-земляробам, яго спрадвечнай любоўю да зямлі, яго традыцыйным умельствам, багаццем натуры.

Як бы там ні было, а Кітай свой народ накарміў. Мы ж з велізарнымі рэсурсамі, магчымасцямі кожны дзень з горыччу чакаем чарговых, а больш за ўсё нечарговых катаклізмаў.

Мабыць, з-за таго, што харч у Кітаі здабываўся цяжка, то і адносіны да яго надзвычай паважаныя. Ежа для кітайца не проста спатоленне смагі, напаўненне страўніка, а свяшчэннадзейства. У 12 гадзін дня гасцінна расчыняюцца дзверы 107 пекінскіх рэстаранаў, шматлікіх кафэ, закусачных, харчэўняў. Спрытна і прыгожа маніпулюючы куайдзамі — дзвюма палачкамі з дрэва, больш з пластмасы, а самымі дарагімі са слановай косці, аздобленай інкрустацыяй, — яны абедаюць пасля першай паловы рабочага дня. У Кітаі шырока распаўсюджана прымаўка «Няма дрэнных харчоў, ёсць толькі дрэнныя повары». І сапраўды, кітайцы ядуць амаль усё, што расце і шавеліцца ў фауне і флоры. Так, у Пекінскім рэстаране «Дуіцзюй», што ў перакладзе азначае «Адзіны», ёсць усё, каб зрабіць адно з 1114 блюд, якія ёсць у меню. У Кітаі выдадзены «Слоўнік кітайскай кухні», у якім змешчана 10 тысяч артыкулаў і адна тысяча ілюстрацый. Зараз рыхтуецца да выдання «Энцыклапедыя традыцыйнай кітайскай кухні» у сарака тамах. Да гэтага часу пажылыя людзі замест звычайнага прывітання ветліва пытаюцца: «Вы ўжо паелі?» А калі чалавек губляе працоўнае месца, то з горыччу канстатуюць: «Ён разбіў сваю чашку з рысам».

Кітайцы мала, альбо зусім не п'юць спіртнога. Нам было нязвыкла, што ў магазінах, на вуліцах, у латках і нават у студэнцкіх сталовых свабодна стаяць гарэлка, віно, піва. Там не ведаюць, што такое чэргі, бо ўсяго хапае. І зноў задумваешся: чаму ў іх усяго поўна, а ў нас пустыя прылаўкі і вялікія знешнія даўгі. Чаму юань свабодна канверсуемая валюта, а наш рубель абразліва называюць драўляным.

Дарэчы, што такое юань, што ён сёння азначае? Да другога красавіка гэтага года ён суадносіўся да рубля 1:1. Сёння амаль ніяк. У банках Пекіна юань можна памяняць на долары, маркі, франкі, фунты стэрлінгаў... Толькі, на жаль, не на рублі. Сярэднемесячная зарплата рабочага 150—200 юаней. Кілаграм мяса каштуе 5—7 юаней, боты жаночыя — 70, куртка з натуральнай скуры — 200—250, відэамагнітафон — 2400. Адносна дорага, калі ўлічыць, што долар каштуе 5,23 юаня. Дорага, напрыклад, каштуе плявок на вуліцы. Калі такога парушальніка заўважыць санітарны дружыннік, ён не толькі аштрафуе на паўюаня, а і дамажэцца, каб парушальнік паглядзеў на мікробы праз мікраскоп. Увогуле чысціні, культуры паводзін удзяляецца значна больш увагі, чым у нас.

Рэформа, пацяпленне ў адносінах да нашай краіны назіраецца не толькі ў матэрыяльнай сферы, а і ў культуры, у прыватнасці. Быў перыяд «культурнай рэвалюцыі», калі ўсё савецкае знікла: кнігі, кінафільмы, тэлеперадачы. Потым настаў час засілля культу жорсткасці, сексу амерыканскай вытворчасці. Сёння кітайцы глядзяць больш памяркоўныя тэлеперадачы, кінафільмы. Вялікім поспехам карыстаюцца савецкія кінастужкі «Масква слязам не верыць», «Беларускі вакзал», «Экіпаж», «Службовы раман», «А світанкі тут ціхія...». З захапленнем сачылі тэлегледачы за прыгодамі Штырліца ў серыяле «17 імгненняў вясны». А вось «Маленькую Веру» цэнзура на экраны не дапусціла... Уласныя 35 кінастудый выпускаюць штогод 150 карцін пра гераічнае мінулае Кітая, ягоныя поспехі ў сацыялістычным будаўніцтве.

ДА ВУЧОБЫ — З УСЁЙ СУР'ЁЗНАСЦЮ

АЖЫЦЦЯЎЛЯЮЧЫ рэформу, кітайцы зразумелі, што прагрэсу не будзе без вучобы, без сучаснай школы.

Кітай сёння вучыцца. Вучыцца па-сапраўднаму, сур'ёзна, грунтоўна. Вучыцца па-новаму працаваць, вучыць фундаментальныя навукі, бізнес, замежныя мовы. На тэлебачанні вучэбным праграмам адводзіцца 17 гадзін у суткі. Вельмі папулярны ў краіне тэлерадыёуніверсітэт і вялікая колькасць яго філіялаў. Ёсць шматлікія гурткі, клубы па вывучэнню канкрэтных дысцыплін.

У ВНУ Кітая шырокае прымяненне для падрыхтоўкі спецыялістаў знайшлі камп'ютэры індывідуальнага карыстання.

Але ўсё гэта дапамагае засвоіць тыя альбо іншыя веды. Галоўнай крыніцай авалодвання ведамі, безумоўна, з'яўляецца школа. На пачатку XX стагоддзя ў Кітаі была традыцыйная сістэма адукацыі, якая базіравалася на вывучэнні старажытных класічных канфуцыянскіх кніг. У 1902—1903 гадах былі ажыццёўлены першыя рэформы па ўзору еўрапейскіх краін. У 1951 годзе была ўстаноўлена сістэма адукацыі амаль па савецкаму ўзору. Дзеці з трох да сямі гадоў наведвалі дзіцячыя садкі, потым яны ішлі ў агульнаадукацыйную школу. Пры гэтым школа мела тры ступені: пачатковая шасцігодка, малодшая сярэдняя школа-двэвяцігодка і старэйшая сярэдняя школа — з дзесятага па дванаццаты класы. Варта зазначыць, што ў нас ужо пасля першага класа дзеці няблага чытаюць і пішуць. У Кітаі ж, як вядома, аснова пісьма — іерогліфы. Вывучаць жа іх надзвычай цяжка. Толькі пасля заканчэння пачатковай школы выпускнік авалодвае прыкладна дзвюмя тысячамі іерогліфаў, што дае яму магчымасць чытаць простыя тэксты на бытавыя тэмы.

У сістэме адукацыі Кітая акрамя агульнаадукацыйнай школы, як і ў нас, ёсць прафесіянальна-тэхнічныя вучылішчы, сярэднія спецыяльныя ўстановы, а таксама інстытуты і універсітэты. У гады культурнай рэвалюцыі сістэма адукацыі перажыла вялікі крызіс. Асноўным падручнікам стаў цытатнік вялікага Мао, а з 1966 па 1968 гады заняткі былі адменены ва ўсіх навучальных установах. І толькі з восені 1968 года яны былі адноўлены спачатку ў школах, а з 1970 года і ў вышэйшых навучальных установах.

Безумоўна, нашу дэлегацыю цікавіла больш за ўсё пастаноўка навучальнага працэсу ў інстытутах і універсітэтах. Дарэчы, зараз у Кітаі стала вельмі модным перайменоўваць інстытуты ва універсітэты. Гэты бум, як вядома, захліснуў і нашу краіну: зараз замест інстытутаў з'явіліся універсітэты, акадэміі розных профіляў і напрамкаў. Таму хацелася даведацца: гэта простая змена шыльды ці глыбока абгрунтаваны і неабходны крок да рэформы ў адукацыі

Першае знаёмства з вышэйшай навучальнай установай у нас адбылося ўжо ў першы дзень знаходжання ў сталіцы Кітая. Нас размясцілі ў сучаснай гасцініцы, якая належала Пекінскаму політэхнічнаму універсітэту. З цікавасцю і непрыхаванай зайздрасцю глядзелі мы на шасціпавярховы будынак гасцініцы для кітайскіх вучоных, што прыязджаюць на стажыроўку ў сталічную ВНУ з розных правінцый, і больш шыкоўны трохпавярховы корпус гасцініцы для замежных гасцей. Здзівіліся мы і тады, калі ветліва-гасцінны рэктар універсітэта прафесар Ван Ху прапанаваў нам паабедаць ва універсітэцкім рэстаране з цудоўнай, як мы потым пазналі, кухняй.

Назаўтра наша дэлегацыя наведала карпусы, аўдыторыі і лабараторыі політэхнічнага універсітэта. Гэта сапраўды сучасная навучальная ўстанова. На 26 гектарах размясціліся карпусы, інтэрнаты, жылыя дамы для прафесарска-выкладчыцкага саставу. Цікава адзначыць, што кожная ВНУ Пекіна мае сваю тэрыторыю, акуратна абнесеную прыгожай металічнай агароджай. Пры гэтым, як правіла, ля цэнтральнага ўваходу стаяць вартаўнікі ў міліцэйскай форме. Уваход толькі па спецыяльных дакументах і прапусках.

Ва універсітэце 14 факультэтаў, на якіх навучаюцца 8 тысяч студэнтаў і 200 аспірантаў па 25 спецыяльнасцях. Працэс навучання ажыццяўляюць звыш трох тысяч супрацоўнікаў, сярод якіх 60 прафесараў.

М. ВОІНАЎ,
прарэктар па завочнаму навучанню універсітэта.

(Працяг будзе).

З конкурсу «Ану, першакурснік!»

ТВОРЧЫ МАРАФОН

Папулярнасці агульнауніверсітэцкага конкурсу «Ану, першакурснік!» можна толькі пазайздросціць. Яшчэ не з'явіліся афішы аб яго правядзенні, а пытанне, дзе ўзяць білет і як трапіць на конкурсную праграму, хвалявала многіх. На жаль, родныя сцены актавай залы сёння ў рамонтным стане, і падрыхтоўка да конкурсу праходзіла, як кажуць, у «антысанітарных умовах». 5 снежня былі вырашаны ўсе арганізацыйныя пытанні, зацверджаны конкурсныя праграмы, падабраны касцюмы. І вось...

Да цэнтральных мікрафонаў вялікай залы Палаца культуры будаўнікоў ВА «Гомельпрамбуд» выйшлі дэбютанты — вядучыя Андрэй і Наталля Макоўскія. Глядзельная зала, запоўненая да адказу, апладысментамі вітала парад удзельнікаў.

І вось першы сюрпрыз. «Ушедшая в мир иной» мастацкая самадзейнасць геалагічнага факультэта не адрадзілася і ў гэтым навучальным годзе. Таму гледачы ўбачылі выступленне «антыгеалагічнага» факультэта ў асобе студэнцкага клуба, рэферэнам, якога з'явіўся выраз аб тым, што геафак на універсітэце надвор'я не робіць. Па рэакцыі залы было зразумела, што іронія і ацэнка нарэшце геолагаў была ўспрынята правільна і з адабрэннем.

Ну, а ў конкурсе сёлетняга года зала ўбачыла зусім розныя, разнастайныя па жанрах, цікавыя і незвычайныя па сваёй пастаноўцы праграмы. Гледачы пабывалі на «Полі цудаў» эканамістаў, у манаскіх апартаментах біёлагаў, пачулі ўхваленне саміх сябе студэнтаў факультэта фізічнай культуры, з адабраннем пагутарылі з гісторыкамі на тэму нацыянальных меншасцей. Тэма студэнцтва прагучала ў філолагаў, фізікаў і матэматыкаў. Журы адзначыла шмат першакурснікаў за іх высокае выканаўчае майстэрства. Гэта Вячаслаў Венцлавовіч (эканамічны факультэт), Вольга Максімава, Мікалай Елісееў, Станіслаў Старчанка і Міхаіл Галаганаў (факультэт фізічнай культуры), Таццяна Пліска, Людміла Шкробат, Руслан Банькоўскі (матфак), Валерыя Смірнова, Сяргей Міхлін, Кейта Іяд (гістарычны факультэт), Раман Мануйлін (фізічны факультэт), Таццяна Васількова, Вара Каменская, Луі Санцьяга (філфак). Упершыню на дамоўленасці з фірмай «Соввело» спонсар конкурсу прафком студэнтаў ГДУ ўстанавіў прыз—турпаездку — «Міс першакурсніца», які быў уручаны студэнтцы філфака Вары Каменскай.

Фінальнай кропкай узнагароджання і ўсяго вечара стала вызначэнне месц конкурсу гэтага года. У творчай барацьбе і гарачых спрэчках членаў журы першае месца падзялілі першакурснікі гістарычнага факультэта і факультэта фізічнай культуры, на трэцім месцы — будучыя філолагі, чацвёртым — эканамісты, затым фізікі, матэматыкі і біёлагі.

Вясёлымі пародыямі студэнцкага клуба закончыўся конкурсны дзень. «Першакурснік-91» перадаў эстафету 1992 году. І ўжо цяперашнія ўдзельнікі конкурсу будуць рыхтаваць зноў паступоўцаў. А пераходны прыз конкурсу па рашэнню журы на год атрымаў прапіску ў дэканаце факультэта фізічнай культуры.

М. ШЫРЫНКІНА,
мастацкі кіраўнік студэнцкага клуба, член журы.

Народны каляндар

СНЕЖАНЬ

У старым рускім жыцці снежань быў дзесятым месяцам, а з XV стагоддзя — чацвёртым. З 1700 года яго лічаць дванаццатым.

Снежань — апошні месяц у годзе: «Снежань год заканчвае, зіму пачынае». Існавала ў народзе і такая загадка пра год: «365 галак, 52 сокалы, 12 арлоў, сосенка залатая, макавінка сухая». Пра апошні месяц года склаліся такія прыкметы: «Прыйдзе снежань з пахмурным небам — чакай ураджаю», «Пройдзе снежань з ясным небам — чакай галодная года».

НАТАТКІ З ГЛЯДЗЕЛЬНАЙ ЗАЛЫ

«В толпе все кто-нибудь поэт», —гаварыў Аляксандр Блок. Калі перафразаваць гэты радок у прымяненні да нашай тэмы, то можна сказаць так: «Сярод першакурснікаў усе кто-небудзь артыст». Ва ўсякім разе, калі зазірнуць у іх асабістыя справы. А вось на сцэне...

На сцэне Палаца культуры будаўнікоў 8 снежня адбыўся фінальны вечар-конкурс «Ану, першакурснік!» Адношу сябе не проста да паклоннікаў гэтага конкурсу. Хачу нагадаць, што нарадзіўся ён 20 гадоў назад на матфаку, з цягам часу стаў агульнауніверсітэцкім, і аўтар гэтых радкоў на працягу некалькіх гадоў не быў абыякавым да яго правядзення. Мэта любога конкурсу ў мастацтве — пошук талентаў. І вось яны перад намі...

Першымі выступалі будучыя эканамісты. Шоу-пародыя на тэлегульню «Поле цудаў» — так можна коратка назваць іх праграму. Прагледзеўшы сцэнарый, дыялогі, жарты (часам з «перахлёстам»), песня —у цэлым вясёлы маленькі спектакль з элегантным вядучым, упаўне дастойным, на маю думку, удзелу ў конкурсе Уладзіслава Ліцьева.

Я сам люблю слухаць, а часам і расказваць яўрэйскія анекдоты. У вузкім коле, канешне. А калі са сцэны... Тут бы і правіць далікатнасць, але гісторыкі, якія зрабілі ў сваім выступленні, мякка кажучы, яўрэйскі акцэнт, яўна перасцілі «катэгорыю меры». Часам яны выглядалі мяккімі і добрымі, і калі б змаглі перадаць гледачам хаця б у першым наближэнні нацыянальны каларыт музыкі, песень і, нарэшце, яўрэйскага гумару, — было б ім шчыра ўдзячны. Але, на жаль, адбылося адваротнае.

Зала ўзбадзёрылася «духам і целам», калі на сцэне з'явіліся студэнты факультэта фізічнай культуры. Ідэя іх сцэнарыя простая: мы любім свой факультэт, а Вы — калі хочаце быць здаровымі, — любіце фізічную культуру таксама. Гэту думку яны ўвасобілі ў спартыўных нумарах і танцах, у жартах і рэпрызах, у недакучлівай клаўнадзе, выканаўшы ўсё гэта з настроем і, што самае галоўнае, — шчыра. Думаю, што натхненню студэнтаў дапамагла прысутнасць у зале іх дэкана Б. М. Зайцава (на жаль, толькі адзін дэкан быў на конкурсе!). І трэба было бачыць твары гэтых рабят, калі ў перапынку Барыс Макаравіч вітаў сваіх выхаванцаў.

Філолагі і матэматыкі аказаліся падобнымі па стылю, а ён блізкі да акадэмічнага. І ў тых, і ў другіх дакладна праглядаліся жанравыя нумары: у матэматыкаў — танцавальная інсцэніроўка песні «Конь цыганский крыві», якая нагадала мне пушкінскіх «Цыган», рамане у выкананні Таццяны Пліскі, у філолагаў — малдаўскі танец і, канешне, танцы з удзелам замежных студэнтаў. Артыстычным быў канферансье матэматыкаў Павел Папоў.

Мілыя маймў сэрцу фізікі не былі на гэты раз лірыкамі і не маглі памножыць пазалеташні поспех, дасягнуты нашым сённяшнім эстрадным кумірам Л. Бранштэйнам. На сцэне адбывалася тое, што ў фізіцы называецца «броуновским движением», а карацей — гэта быў пазбаўлены ўсякага сцэнарыя балаганчык.

Пасля шумнага, падтрымліваемага балельшчыкамі з залы выступлення фізікаў, студэнты-біёлагі вырашылі ўсіх супакоіць. Яны запрасілі гледачоў спачатку ў зямныя манастыры, затым — да трох анёлаў. Але ўсё ім давалася з цяжкасцю і без жаданага эфекту і, мабыць, таму, што ў зале было занадта шмат атэістаў.

Вось і ўсё. Закрылася заслона, і адразу напрошваецца пытанне: ці дасягнуты мэты, сфармуляваныя ў палажэнні аб конкурсе? Адказ адназначны: не. Бо не было «прапаганды лепшых сучасных твораў эстраднага, танцавальнага, песеннага, размаўляльнага жанраў». Хіба не здзіўляе той факт, што не было выканана ніводнага нумара, які б адлюстроўваў нацыянальнае мастацтва Рэспублікі Беларусь? У забыцці засталіся музычныя нумары і мастацкае чытанне. Што, усё гэта выключана з сучаснага канцэрта? Канешне, не. Наўрад ці накіраванасць факультэтаў на шоу-сцэнарыі садзейнічала пошуку індывідуальных выканаўцаў. Я глыбока перакананы, што нямала такіх засталося за межамі прайшоўшага конкурсу. Думаецца, што палажэнне аб конкурсе павінна ставіць галоўнай мэтай не тэхнічныя пытанні, а больш поўна і канкрэтна раскрываць магчымасці асобных выканаўцаў у самых разнастайных жанрах, не выключаючы, зразумела, як эстрадныя мініяцюры, так і глабальныя шоу-сцэнарыі.

Цяпер некалькі думак аб правядзенні конкурсу. Я высока цаню энтузіязм нашага клуба, асабліва яго кіраўнікоў А. В. Лысянкова і М. Б. Шырынкінай. Але ці могуць яны пры цяперашняй галечы (а я маю на ўвазе перш-за ўсё штат клубных работнікаў, іх зарплату) рэалізаваць сваю здольнасці поўнасцю? Не. Вось чаму: па-першае, магчымасці ўсебаковага фінансавання нашага клуба павінны быць перагледжаны. Па-другое: конкурс «Ану, першакурснік!» павінен праходзіць пад эгідай рэктарата з удзелам факультэтаў. Але не дэканы або іншыя людзі па пасадзе павінны ўваходзіць як у склад аргкамітэта, так і ў журы. Перакананы, што на кожным факультэце знойдуцца выкладчыкі, аматары мастацтва, здольныя дапамагчы першакурснікам граматна падрыхтавацца да конкурсу. Нельга лічыць нармальным і той факт, што на канцэрце прысутнічала не больш 5 выкладчыкаў універсітэта. У гэты складаны час мы павінны быць разам з нашымі выхаванцамі не толькі ў вучэбных аўдыторыях. І, нарэшце, тэрміны конкурсу трэба абмяжкаваць, нельга яго расцягваць амаль на цэлы семестр, як было сёлета.

У заключэнне, як глядач, які сядзеў на 15 месцы ў 5 радзе, я хачу выказаць сваю ўдзячнасць усім, хто прымаў удзел у конкурсе. Цяпер час і вучобай заняцца.

Л. ПАЛЯКОЎ,
дацэнт.

СПОРТ

ПЕРШЫ МІЖНАРОДНЫ

Чатыры каманды сабраў першы міжнародны турнір па гандболу сярод мужчынскіх каманд, які адбыўся ў гарадскім спартыўным комплексе. Да нас у госці прыехала шатландская каманда з Абердзіна, зборная г. Слуцка, зборная Беларускай політэхнічнай акадэміі.

Гандбалісты зборнай каманды г. Гомеля ў першы дзень уступілі мінчанам адзін мяч — 27:28, і ў другі — камандзе Слуцка — 20:30. Прынамсі, за зборную Слуцка выступілі армейцы Беларускай ваеннай акругі.

У канцы турніру нашы беларускія рабяты перайгралі гасцей з Шатландыі — 40:16.

Такім чынам, тройка прызёраў наступная: Слуцк, Мінск, Гомель.

Адзначу, што турнір быў арганізаваны па ініцыятыве муніцыпалітэта г. Абердзіна і Гомельскага гарвыканкома. Гарады Абердзін і Гомель —гарады-пабрацімы. Нашы сябры прывезлі нам вітаміны, дзіцячае харчаванне, а таксама падарылі ігравую спартыўную форму нашай жаночай гандбольнай камандзе, якая ў 1992 годзе будзе выступаць у класе «А».

Нашым гасцям арганізавалі аглядную экскурсію па Гомелю, паказалі краязнаўчы музей, а таксама музей спорту ва універсітэце, правялі дзве сумесныя трэніроўкі па ручному мячу.

Гасцям будзе аб чым успомніць.

У заключэнне назаву тых, хто абараняў гонар нашага горада ў міжнародным турніры: Вячаслаў Памалейка, Юрый Жэрнасек, Юрый Гольдзін, Вадзім Кармазін, Аляксандр Кратаў, Аляксандр Змушко, Міхаіл Галаганаў — усе факультэт фізічнай культуры, а таксама Арцем Грушко — першакурснік фізічнага факультэта.

В. МАРЧАНКА.

ГОМЕЛЬСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ УНІВЕРСІТЭТ ІМЯ ФРАНЦЫСКА СКАРЫНЫ

АБ'ЯЎЛЯЕ КОНКУРС НА ЗАМЯШЧЭННЕ ВАКАНТНЫХ ПАСАД ПА КАФЕДРАХ:

— палітэканоміі — дацэнта;
— англійскай мовы — выкладчыка;
— палітычнай сацыялогіі — асістэнта;
— тэорыі і методыкі фізічнай культуры — выкладчыка.

Тэрмін падачы заяў — не пазней 1 месяца з дня апублікавання паведамлення.

Заявы накіроўваць на адрас: 246699, г. Гомель, вул. Савецкая, 104.

РЭКТАРАТ.

БЕЛАРУСКАЕ НАВУКОВА-ГУМАНІТАРНАЕ ТАВАРЫСТВА

падрыхтавала да друку зборнік навуковых артыкулаў сяброў Таварыства «Працы Беларускага навукова-гуманітарнага таварыства», укладзены паводле матэрыялаў II-х і III-х Заслаўскіх чытанняў (1990, 1991 гг., г. Заслаўе). Сярод іншых увазе чытачоў прапануюцца артыкулы: А. Дзярновіч «Шляхі пранікнення кафлі на Беларусь: да пытання беларуска-нямецкіх кантактаў», М. Міхайлаў «Пра фармаванне і развой ідэяў «экалагічнай этыкі» ў Старажытнай Індыі», А. Анціпенка «Экалагічная праблема: на скрыжаванні мінулага і будучыні», В. Адзіночанка «Па беларускі шлях», І. Саверчанка «Леў Сапега (рыскі да палітычнага партрэта)» ды інш.

Тэрмін выдання — канец 1991 г.

На Зборнік можна аформіць папярэднюю падпіску.

Падпісны кошт 1 асобніка — 5 рублёў для прыватных асоб, 10 рублёў для арганізацый.

Каб падпісацца на Зборнік, неабходна пералічыць указаную суму на рахунак Таварыства № 609433 у Кастрычніцкім адд. Прамбудбанка Рэспублікі Беларусь, г. Мінска, МФА 400279 і пераслаць копію плацёжнага дакументу (квітанцыі) на адрас: 220115, г. Мінск-115, а/с 71, БНГТ.

Увага! Не забудзьцеся паведаміць свой дакладны паштовы адрас.

Гатовы разгледзець прапановы прадпрыемстваў, арганізацый ды ўстаноў пра размяшчэнне рэкламы ў Зборніку (частка накладу будзе распаўсюджвацца за мяжой).

Тэл. 52-85-87; 78-78-98; 34-59-05.

Рэдактар Ул. БАЛОГА.

Калектыў АГЧ выказвае глыбокае спачуванне вадзіцелю АШЫТКУ Міхаілу Кандратавічу з выпадку напатакўшага яго гора — смерці маці.

Наш адрас: 246699, г. Гомель, вул. Савецкая, 104, пакой 1-18, тэл. 57-43-21.

«Гомельскі універсітэт» — газета Гомельского государственного университета им. Ф. Скорины. Гомельская фабрыка «Палесдрук» Дзяржкамітэта Беларусі па друку, г. Гомель, Савецкая, 1.

Аб'ём 1 друк. арк. Тыраж 1.500 экз. Заказ 865. Падпісана да друку ў 14.00.